

Kossuth Lajos azt üzenle

magyar

2. Esik eső korbárra,
Kossuth Lajos kalapjára,
Valahány csöpp esik rája,
Aronyi áldás szőlőn rajta!
Refr.

This folksong deals with the Hungarian Revolution and Freedom Fight of 1848-49.

"Kossuth Lajos has sent word that his regiment is spent. If he sends word again, we will all have to go. Long live Hungarian freedom! Long live the homeland!"

March Story With "M"

A description of March 15th, the national holiday, using only the letter "M", followed by an English translation.

Megmondom, miről mesél március minékünk: morcos, mundéros megszállóktól megszabadulásunkon munkálkodó, megnemalkuvó, megrettenthetetlen magyarok maximális megfeszítéséről!

Megint megharcoltunk magunkért. Már majdnem megszabadultunk, mikor megtámadtak muszka mozsárágyukkal. Mennyien megsebesültek, mennyien meghaltak! Megtorlasként megfogtak magyarokat, megbüntették, meghurcolták, mártírokat mészároltak. Mások messzire menekültek. Minden, mit megálmodtak, megsemmisült. Magyarország megalázva maradt, mint mindaddig. Mégsem maradtunk meggyalázva, mert megmaradt magyarságunk maradandó magja.

I will tell what March recounts for us: the utmost effort of uncompromising, unshakeable Hungarians working on freeing us from grim, uniformed occupiers.

Once again we fought for ourselves. We were almost freed, when they attacked us with Russian mortars. How many were wounded, how many died! In retribution, they caught Hungarians, punished them, reviled them, butchered martyrs. Others fled far away. Everything they had dreamed about came to naught. Hungary remained humiliated, as before. Still we did not remain shamed, because there remained the lasting seed of our Hungarianness.

Most mindenütt megtartjuk megemlékezésünket, méltón magasztalván mindegyik márciusi megmozdulónkat, mert mindenükkel megkisérelték megszabadításunkat. Maradjon mindenkinek megszívlelendő, múlhatatlan magyarázat, mécsesként mutatván majdani mosolygó magyarkáknak milyen múltat mondhatnak magukénak.

Now we hold our remembrance everywhere, worthily praising every revolutionary, because they attempted to free us with everything they had. Let it remain an unavoidable explanation worthy of note for everyone, shining like a floating wick, showing future smiling little Hungarians what kind of past they can call their own.

Of Petőfi's Name

Tusnády László

Petőfi, who with the recitation of his poem „National Song” on March 15th, sparked the Freedom Fight of 1848, was originally called Petrovics. In this abbreviated English version of the article „Petőfi nevéről”, taken from the March 2013 issue of Búvópatak (a literary monthly published in Kaposvár, Hungary), the author speculates about why he chose to be known as „Petőfi”. The material is used by permission.

A dear, a blessed name! People are surrounded by annual growth rings. Like circles around the moon, words acquire newer and newer layers of meaning, and so do names: even those which were already well known, holy names, the blessed ones too...

Petőfi, our blessed Petőfi, you are there in the lance thrusts of our fate, you are there in our every hope of soaring high. You are the better part of our life, of our faith, you are the eternal diamond of our reality, you are the pearl turning rock-hard from our tears. You have grown into the secrets of our historic annual growth-

rings.

You are present in our life and in our death. Through your pure sacrifice, our historic nights were not as gloomily dark as they could have been. How very many have taken on themselves your fate, for our sakes, for the sake of our future. I am thinking of our martyrs who have walked your path...

Petőfi's name is a mystery-name. We don't know what it means in its entirety for each individual, and what it has meant to whom on this side of the border and on the other side, in the merciless ocean of time...

Only suppositions exist as to why our great poet chose this particular name. One can see the logical connection among Petrovics – Péterfi (Pető) – Petőfi. Is it possible that he came to know this name which served as a sample at Túrje or its vicinity? Who knows? There are those who think that one of Vörösmarty's likeable protagonists was so dear to him that this influenced his choice of name. This too is possible. In my opinion, light streaming from very many directions is blazing here in one central location: a focal name, containing the root of our soul, our very being, so that I can accept as true several conjectures.

„Mother, dreams do not lie”, said the poet and knew that his „illustrious name” would live long, forever. He chose this name not long ago, it was only recently that he decided this name would accompany his poems. There are many conjectures, but what did he himself say about that name? Is it mere chance, or later playfulness, that he remarks in his poem „Merengés” (Reverie) that the name Petőfi is so close to that of Petrarch, or does he truly divulge in this poem that the name of the great Italian poet, his predecessor, played a role in his own choice? For it is this same „Pet” (even „Petr”) component that was in his previous family name, and has remained unchanged in the new one.

Knowing Latin, French and Italian, as well as the Bible, he could also have been aware that the name „Péter” derived from „Petrus”, and that it

means „stone, rock”. This meaning is contained even in the name of Petrarch. This was especially emphasized during the funeral of the great Italian poet.

If the supposition is true that one of Vörösmarty's protagonists, Pető, was so close to Petőfi's heart that it even influenced his choice of names, then it may also be possible that it appeared to him as a further literary example and model, and he must have particularly liked this partial concurrence, which strengthened his decision.

He wrote his poem „*Hazámban*” (In my native land) at Dunavecse in October of 1842. This was the first of his poems which he published under the name of Petőfi. The meeting of this beautiful confession tied to his native land with the name of his own choice is hardly accidental. Not quite ten months later, he begins his poem „*Merengés*” by calling on himself: „*Jó Petőfi, te sem félhetsz...*” (Good Petőfi, you may not fear either...) After naming himself, meditating on the fate of poets, he arrives at Petrarch: „*Hisz Petrarca és Petőfi / Félig-meddig már rokon;/ Annál inkább osztozhatunk / A borostyánlombokon*” (For Petrarch and Petőfi / are more or less related; / All the more may we share / The laurel branches.)

Immediately after this poem, he wrote the one entitled „*Temetőben*” (In a cemetery). The presentiment of an early death is already voiced here, to be further developed in his later creations. If we examine the poem's rhythm, the music of „At the End of September” is already faintly heard... For me, the name of Petőfi is a blessed, holy name. Am I allowed to dissect it in this manner? At the end of my train of thought I arrive back where I started from: in our individual and historic times, this is one of the most brilliantly shining names for us. A cool oasis in the desert. A solid promontory in front of our struggling, storm-tossed boat that is sometimes submerged by waves. A solid, unyielding rock.

Petőfi nevéről

Kedves, áldott név! Évgyűrűk veszik körül az embert. Holdudvaruk nő a szavaknak, újabb és újabb jelentésrétegek rakódnak rájuk, magukra a nevekre is: már korábban is jól ismertekre, a szent nevekre, az áldottakra is.

Tipegő gyermekeink állatokra mosolyognak, mosolyukban ott van az *Anyám tyúkjá* derűje, kedvessége, megdöbbentő egyszerűsége. A kamaszkor szilajságában kicsit Petőfik is vagyunk. Azok lázadásainkban, alföldi közel, hogy ez befolyásolta a névválasztásban. Ez is lehetséges. Véleményem szerint nagyon sok irányból érkező fény lobog itt egy központban? Fókusz sasmadár álomrepüléseinkben, szerelmünkben ott van a *Reszket a bokor, mert, tisztasága*, lelkünkben is „*beszél a fákkal a bús őszi szél*”, és ki nem élte át a maga emberi tapasztalatában a *Szeptember végén* gyönyörű szárnyalását, végtelen szerelem-igézetét. Petőfink, áldott Petőfink, aggódó tanítványaim hosszú időn át kérdezték, valóban az vagy, aki voltál egykoron, vagy nevedhez új jelentés tapad, korunk szenzáció-áradata. Nem latyak, nem sár, valami gusztustalan műanyag. Nem moshatja le az őszi eső. Szibéria szele sem sodorhatja tova, algák, moszatok vesznek körül, de az a hamis műanyag ellenáll. De erősebb lehet-e szívünknel? Nem! Ezért fohászkodom hozzád, az igazhoz. Én tisztelem a végrendeletedet: nekem a te végrendeleted az *Egy gondolat bánt engemet*.

Így hát én tiszta neveden nem látom azt a gyenge műanyag bevonatot. Nekem az vagy, aki voltál. Ezért mondom töretlen hittel: Petőfink, áldott Petőfink, ott vagy sorsunk zsidaszúrásaiban, ott vagy minden felemelkedés-reményünkben. Életünk jobbik része vagy. Életünk, hitünk, valónk gyémántja vagy, könnyeinkből kövülő gyöngyszemünk vagy. Történelmi évgyűrűink titkaiba nőttél bele. Jelen vagy életünkben és halálunkban. Tiszta áldozatod által történelmi éjszakáink sem voltak oly koromsötétek, mint amilyenek lehettek volna.

Értünk, jövőnkért hányan és hányan vállalták a Te sorsodat! A Te utadat járó mártírjainkra gondolok. Utolsó perceikben, mikor már az ajkuk nem szólhatott, vajon mire gondoltak? Tudtak-e még gondolni egyáltalán valamire? Ez titok, örök titok. A szenvedés poklából kite-kinthettek-e? Szeretteik arca lebegett-e előttük? Láttak-e fényt, tiszta, boldog fényt, mint születésük pillanatában? Láttak-e költőt, a példaképüket olyan boldog fényarcúnak, mint ahogy ő néha meglátogat az álmaimban?

Petőfi neve titok-név. Nem tudjuk, kinek mit jelent összességében külön-külön, s kinek mit jelentett határokon túl és határokon innen, a könyörtelen idő-óceánban. Az igazi tudás akkor kezdődik, amikor rádöbbenünk arra, hogy mi mindent nem tudunk.

Valóban csak feltételezések vannak azzal kapcsolatban, hogy miért választotta nagy költőnk épp ezt a nevet. A Petrovics-Péterfi (Pető) – Petőfi nevek közötti kapcsolatot logikusan lehet látni. Lehet, hogy épp Türrjén vagy környéke ismerte meg azt a nevet, mely mintául szolgált? Ki tudja? Van aki úgy gondolja, hogy Vörösmarty egyik rokonszenves hőse állt hozzá olyan közel, hogy ez befolyásolta a név választásban. Ez is lehetséges. Véleményem szerint nagyon sok irányból érkező fény lobog itt egy központban. Fókusz- név, lelkünk, lényünk gyökere van benne, ezért több feltételezést igaznak tudok tartani.

„*Anyám, az álmok nem hazudnak...*” mondta a költő, és tudta, „dicső neve” soká, örökkön él. Nemrég választotta ezt a nevet, nemrég döntötte el, hogy ez kíséri majd verseit. Sok a feltételezés, de mit mondott ő maga arról a névről? Véletlen-e, későbbi „játszadózás-e” az, hogy a *Merengés* című versében megjegyzi, hogy a Petőfi név olyan közel áll a Petrarcaéhoz, vagy épp ebben a versben árulja el igazán, hogy a választásban a nagy olasz költő-előd nevének is szerepe volt? Hiszen épp ez a „Pet” elem van meg az egykori családi nevében (sőt: Petr...), és ez maradt változatlanul az

újban.

A latin, a francia és az olasz nyelv, és a Biblia ismeretében azzal is tisztában lehetett, hogy a Péter név a „Petrus”-ból származik, ez pedig azt jelenti, hogy „kő, kőszál”. Ez jelentés benne van a Petrarca nevében is. Ezt külön kifejezték a nagy olasz poeta temetésekor.

Ha igaz az a feltételezés, mely szerint Vörösmarty egyik hőse, Pető állt oly közel Petőfihez, hogy a névválasztásban is befolyásolta, akkor az is lehetséges, hogy a további irodalmi példa, mint a lebegett előtte, s ez a részleges egybeesés külön tetszhetett neki, s valójában megerősíthette elhatározásában. A *Hazámban* című versét Dunavecscsén írta 1842 októberében. Ez az első olyan verse, melyet Petőfi névvel jelentetett meg. Aligha véletlen a hazához kötődő szép vallomás és a maga választotta név találkozása. Alig tíz hónap múlva *Merengés* című versét önmaga megszólításával kezdi: „*Jó Petőfi, te sem félhetsz...*” Önmaga megnevezése után a költői sorson tűnődve jut el Petrarcahoz: „*Hisz Petrarca és Petőfi / Félig meddig már rokon; / Annál inkább osztozhatnak / A borostyánlombokon.*” Ez után a verse után közvetlenül a *Temetőben* címűt írta. A korai halál sejtelve már itt is megszólal, hogy a későbbi alkotásokban tovább teljesedjék. Ha a vers ritmusát vizsgáljuk, már a *Szeptember végén* zenéje is felsejlik. Előkép ez a mű: „*Sejtése szívemnek aligha csaland: / Nem messze lehet keze már az időnek, / Mely engem is ágyba tesz itten alatt, / S szememre halál örök álmai jőnek.*”

Petőfi neve áldott, szent név a számomra. Szabad-e így boncolgatnom? Gondolatsorom végén csak oda juthatok vissza, ahonnan elindultam: egyéni és történelmi időnkben ez az egyik legragyogóbb név a számunkra. Hús oázis a sivatagban. Vergődő, hányódó, olykor-olykor hullámok alá merülő hajónk előtt meredő szilárd part.

Rendíthetetlenül kőszál.

Tájképek: Balatonfüred / Landscapes: Balatonfüred – Part II

Nagy Klaudia

This is the second part of an article on Balatonfüred., the resort and spa, historic center of social life, and a pantheon of literary and political greats who spent time here and were inspired to create some of their works in these beautiful surroundings. It is presented to us by a very competent tourist guide.

Anna Grand Hotel

A savanyúvízen gyógyulni vágyók számára már 1748-ban épített a bencés apátság egy vendégfogadót. Nagy konyha, három nagyobb helyiség: étterem, biliárdszoba, kártyaterem. (Ebből is látszik, hogy a társasági élet egyik fő meghatározója a szerencsejáték!) A gyorskocsijáratok hozták minden héten a friss újságokat, a hölgyek a legújabb divatot. A szobák ablakai északra néztek, a padláson olcsóbb szobák is voltak. A század végén a szerzetesrendeket feloszlatták, és a Vallásalap kezelésébe került a birtok, ők a földszintes épület mellé egy újabb szárnyat építettek ki, ahol jutott hely egy nagyteremnek, a táncos multságokhoz. 1803-ban lett kész, Nagyvendéglőnek hívják, amikor már újra a bencéseké lett az épület. Az 1834-es tűzvész után az egészet újjáépítették, ezzel együtt kibővítették, így a Nagyvendéglő már 52 szobás lett. 1836-ban az Oberhauser testvérek átveszik a Nagyvendéglőt, akik pompásan berendezik, igazi bölcsőt adva ezzel a társasági életnek. Kossuth híres, 1842-es fürdőlevelében a táncteremben uralkodó gögről, és a lenti kávéházban zajló kockajátékról, kártyáról ír. A pesti gyorskocsijárat ebben az időben itt állt meg.

a közlekedés

Füredet a XIX. században háromféleképpen lehetett megközelíteni: – társaskocsival: az Oberhauser testvérek tulajdonában lévő Nagy Pipa vendéglőtől indult a gyorskocsijárat Pestről, amely Várpalota és Veszprém érintésével érkezett meg a Nagyvendéglő elé. A bőrröndök helye a tetőn volt, a lovakat útközben többször pihentették. A Pestről Füredre tartó útnaphosszat igénybe vette az utazni vágyókat. Hetenként háromszor: kedden, csütörtökön és szombaton indult, reggel 5 órakor, aznap este 7 órára érkezett meg a Nagyvendéglő elé. Ke-

neséig jött, utána a Kisfaludy gőzös szállította az utasokat Füredig. A Kisfaludy gőzöst 1846. szeptember 21-én tették vízre, Széchenyi születésének napján.

– 1861-től Boglárig utaznak az emberek (Siófokon ebben az időben még nincs kikötő, csak Bogláron), majd onnan hajóznak át Füredre.

– 1909-től pedig megépült a Füredig vezető vasútvonal, a közlekedés ezzel jóval egyszerűbbé vált; Vaszary Kolos, az egyházfő uzsonnával várta a vasút építésében segédkező munkásokat. 1848-ban az épületet kibővítik, s pesti Pilvax kávéház mását hozzáépítik a Nagyvendéglőhöz. Az emeleten nagyobb lett az étkező és a táncterem, így az Anna-bálok helyszíne a Horváth-házból átkerült ide. 1863-ban, a kávécsarnok felett elkészül a „finom ízlésű kávécsarnok”, a Gyönyörde (neve onnan ered, hogy a teraszon ülő emberek gyönyörködhetnek a balatoni panorámában).

1878-ban elkészül egy fedett sétány, amely elvezet a szintén újonnan épülő kávécsarnokhoz. 1889-től, amikor az egész épületet újból átépítik, a Nagyvendéglő név helyett már Grand Hotel néven szerepel a leírásokban, majd 1892-ben megérkezik Wild Péter, aki kibérli majd húsz éven át a vendéglőt, és finom ételeivel még a túlpartról is idecsábítja az embereket. A XX. században nagyon sok átalakításon ment keresztül (például a díszterem egy légtér volt, 10 m-es belmagassággal, azonban kettészelték, s ma már így látható). A ma látható épületegyüttes magánkézben van, öt éve újítták fel, s mai napig a híres Anna-bálok helyszíne.

a Füred-i Pantheon

A Füred-i Pantheon Zákonyi Ferencnek, „Füred megmentőjének”, az Idegenforgalmi Bizottság elnökének ötlete nyomán kapott helyet az Anna Grand Hotel árkádjai alatt. Emlék-

táblák sora állít emléket Magyarországon híres költőinek, íróinak, művészeinek és alkotóinak, akik műveikben megörökítették a Balatont, Füredet:

Garay János: költő aki egy egész kötetet szentelt a füredi élményeinek; 1847 nyarát Balatonfüreden töltötte, s ekkor írta meg „Balatoni kagylók” című, 28 versből álló ciklusát, valamint prózai útirajzát, amelyben az akkori fürdő sajátos hangulatát idézte meg. Zalai nők kedvence volt, olyan annyira sármos.

Lipták Gábor: a „nyitott kapujáról” híres; háza a főúton állt, s fogadta „mindazokat, akik a szellem és a kultúra hívói és ismerősei voltak”. Füredi házában otthont teremtett kora legnagyobb szellemeinek. „Nyitott kapu” c. könyvében ír a házról s vendégeiről. Ő maga is írt, illetve gyakran társszerzője volt balatoni kiadványoknak. Örkény a „Sátán Füreden” c. művét nála írta, de Szabó Lőrinc is sokat alkotott itt. Ma a Fordítók Háza.

Krúdy Gyula: a 20. századi magyar irodalom jeles írója. 14 évesen érkezett először Balatonfüredre, majd később barátaival, családjával nagyon sok időt töltött a tó partján. Legkedveltebb időszaka az ősz volt, szerette barátai, ismerősei pincéit látogatni, olykor még Siófokról is átrándult. Nagyon sok füredi vonatkozású írása olvasható, ilyen pl. „Holdas-est Füreden”, vagy az „Anna-bál 1916-ban”. 1927-ben, az ősz folyamán megérkezett Balatonfüredre gyógyulás céljából, azonban gyógyulás helyett állapota sajnos rosszabbodott; ez volt legutolsó látogatása Füreden.

Eötvös Loránd: nevéhez fűződik a Balaton tudományos feltérképezése. A 20. század elején gravitációs kettős ingáját a Balaton jegén próbálta ki és hitelesítette.

Anna Grand Hotel 1-2 épület szárnya, Anna Grand Hotel 3. épület szárnya, Anna Grand Hotel 4.épület szárnya, a mai Anna bálók helyszíne, Anna Grand Hotel árkdjai, a balatonfüredi Pantheon

Csokonai Vitéz Mihály: a magyar felvilágosodás legnagyobb költője, szerelmi bánatában bolyongott a Balaton-parton. Így került Füredre. Híres verse a tévedéssel ellentétben nem Balatonszántódon, hanem Füreden íródott. A „Tihanyi Echo-hoz” című versének eredeti címe ugyanis: „A füredi parton”: „Míg azok, kik bút, bajt nem szenvednek, a boldogság karjain vigadoznak a kies Fürednek kútfejn és partjain”...

Ady Endre: 1901-ben érkezett első alkalommal Füredre a váradi színészekkel. Többször is járt itt, például 1912-ben; ekkor Schmidt Ferenc, a pesti kezelőorvosát kinevezték Balatonfüredre, s Ady az ő javaslatára jött le pihenni, majd 1917-ben már gyógyulni érkezett Balatonfüredre. Csinszka ápolta, azonban állapota már

nem javult. Két verse: a „Nagy szárazság idején” és a „Véresre zúzott homlokkal” címűeket balatoni tartózkodása alatt írta, s május 20-án a Zeneakadémián saját maga olvasta fel, megszakítva ezzel kezelését.

John Paget János: angol orvos, európai utazó, magyar szabadságharcos és erdélyi gazda; feleségével, Wesselényi Polixéniával utazásai során ismerkedett meg, s telepedtek le Erdélyben. 1835 és 1838 között szenvedélyének, az utazásnak hódol, s élményeit, benyomásait papírra veti: „Magyarország és Erdély” címmel könyvet ír (mottója Dante Isteni színjátékából való: „Oh boldog Magyarország! Csak ne hagyja magát félrevezetni”). Azonban nem csak a táj szépségét dicséri, de élesen kritizálja a magyar gazdasági és társadalmi hiá-

nyosságokat (a könyvet sokáig nem is adták ki Magyarországon). A szabadságharc után Angliába kénytelen menekülni, de diplomáciai közbenjárásra visszatérhet Erdélybe, ahol felépít egy mintagazdaságot, s Franciaországból olyan szőlőfajtákat hozat, melyek addig ismeretlenek voltak e tájékon (Cabernet Sauvignon, Merlot, Pinot noir, Chardonnay). John Paget Jánosnak köszönhetjük az első angol nyelvű leírást az Anna-bálról.

folytatjuk/to be continued

Nagy Klaudia is a tourist guide in Balatonfüred. Her baby was born early in February. We wish all the best to mother and child.

As Seen Through American Eyes: Hungary in 1851

This is a rare glimpse, by an American, into conditions in Hungary following the Revolution and Freedom Fight of 1848-49.

In 1851, Charles Loring Brace, a young Yale graduate went on a walking tour of England with a couple of college friends before taking up the ministry. While there, he decided to cross over to the Continent. He was drawn, for some unexplained reason, to visit Hungary, and later wrote a book about his experiences, entitled "Hungary in 1851". The following has been derived from that book, as quoted in a leaflet-length biography written by his daughter, Emma Brace Donaldson, and published by the Hungarian Reference Library of America in 1941.

"It was my fortune to visit Hungary just after the revolution. It is an interesting though mournful experience, never to be forgotten, to stand by the death-bed of a nation. Here was a people, educated by a thousand years of constitutional liberty, having risen gradually above feudalism, until, in 1848, the last vestige of serfdom and caste was swept away, accustomed to such freedom as no country in Europe but England has enjoyed, a noble, gallant race, suddenly trodden down under absolute despotism. Liberty of speech, liberty of press gone; ... national schools, national churches broken up; the old language even forbidden in public documents, and their dear old colors of the kingdom outlawed; the favorite songs of Hungary sung – as were the songs of Zion – by stealth 'in a strange land' under fear of the law; the fields wasted, and the homesteads burned; the prisons filled with suffering patriots, and scaffolds red with their blood. Such was the sad picture that then met my eye." As his daughter wrote, he did not write many letters from Hungary, knowing they would be censored by the Austrian authorities. In Vienna, he had met

Charles Loring Brace

a fellow-American from Williams College, who had been imprisoned in Bohemia for two weeks. The authorities did not know what to make of them, thinking they were either spies or agita-

tors. Since Brace enjoyed Hungarian hospitality wherever he went, the police could not find him immediately. But they eventually caught up with him in Nagyvárad (which he designated by the German name Gross Wardein). A gendarme accompanied him from a restaurant to his lodgings, to pick up his books and writings. His daughter continues:

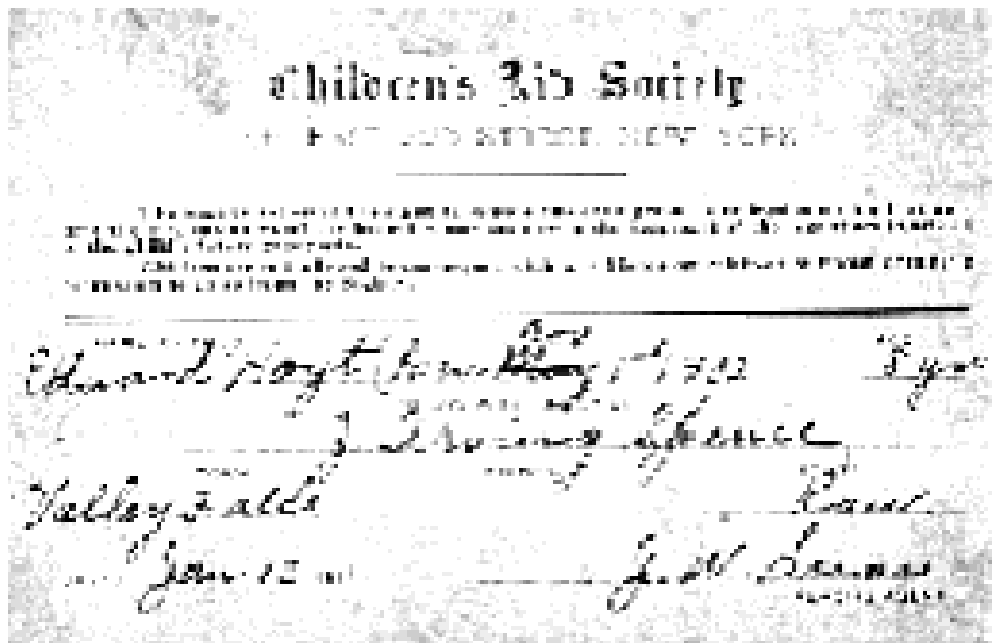
"..(H)e could not but smile to himself at the idea of his papers being faithfully examined for dangerous political sentiments, as they were either affectionate letters from friends or sentimental and religious effusions of his own, written in a very bad hand, and very dull to any one but the author. From there he was taken to the old castle outside the city, for temporary arrest, on the charge of having revolutionary matter in his possession, and of being a friend of Ujhazy, a Hungarian exile." Quoting again from his book: "As we rode through the heavy old arched

gateway into the court within, I looked around curiously at the grim walls, and could not but feel a momentary heart-sinking when I remembered how far I was from friend or aid, and how many a hopeful man had entered such a prison in the Austrian states never to come forth again."

He was searched and deprived of everything except his watch and a Bible. His bed swarmed with vermin. The following day, he was taken before a military tribunal and questioned about why he was in the country. They found a pamphlet in his luggage with the title "Hungary's Right", and a penciled comment on the cover, "God will end Hungary's sufferings", which he was accused of having written. Despite the fact that he denied this, he was accused of being a conspirator and taken back to prison. He kept a journal, and at the first opportunity wrote to the American Minister in Vienna.

Brace was kept in prison for a month. It was his impression that the arrival of two American frigates at Trieste had something to do with his release. When it came, he managed to bring out his journal concealed in the lining of his traveling bag.

It is noteworthy that this experience did not sour him on Hungary, and he returned to visit several times. On one of these trips he visited his former prison, by then turned into a factory, and looked out of the window of his former cell "where I had watched the distant hills with such intense longings

for liberty, and faint hopes of ever obtaining it.”

His daughter concludes: “The month of imprisonment had a profound influence on Mr. Brace’s whole life. The injustice, the small chance of any escape for those without some outside influence or pressure upon authorities, turned his thoughts to the less fortunate in any kind, and soon after his return to America he began work for the unfortunate, which work had its climax in the Children’s Aid Society, the first organization of its kind in the country...”

At first, the Children’s Aid Society, which Brace established in 1853, aimed at training poor, neglected and homeless children and finding jobs for them so they would not be left to fend for themselves on the streets. Later, he developed the idea of the “Orphan Trains”, placing children from the streets of New York in Christian foster homes, with farm families in northern New York state, the Midwest, and later, in southern and a few western States. By 1929, after 75 years of existence, the Orphan Train movement was said to have helped between 205,000 and 400,000 children (depending on the source), and was the largest resettlement program of children in the United States.

Burying Carnival in Torockó

viola vonfi

The end of Carnival is celebrated in different ways in different places. In Torockó they do it in a particularly „colorful” manner, even today.

This is a custom going back several hundred years. On the last Saturday before Ash Wednesday, the people of Torockó (located south of Kolozsvár in Transylvania) have a mock burial of „Farsang Döme” („Dominic Carnival”), who represents gaiety. The symbolic funeral signifies the end of winter and the beginning of spring agricultural chores.

The procession winds its way through all the streets of the town, led by the „priest”, the „choir master” and the accordion player. These are followed by boys wearing the Torockó folk cos-

tume, a Hungarian boy and a Hungarian girl, a bride and a groom, a young gentleman and a young lady. Finally there comes the casket of Farsang Döme on a donkey cart, accompanied by wailing women who drag a log behind them. A couple of drunks bring up the rear. Before and behind the procession come highwaymen, cracking their whips

All the participants are young men. The women and girls of Torockó used to watch the procession from the doorways, and if they ventured out among the crowd, they would get their faces smeared with red paint or lipstick by the clowns, and with soot or black shoe polish by the „devils”. Nowadays, the custom draws tourists by the busload, who accompany the procession, and by the time the procession returns to the public watering trough in the main square, they all have some red and black „face painting”.

There the „priest” gives a humorous, perhaps sarcastic eulogy recounting, in rhyme, the town’s main events of the past year. He closes by saying, „Itt fekszik Farsang Döme, megütötte (az évszám) menyköve” (Here lies Carnival Döme, he was struck by lightning of – and adds the year.) The „devils”, with their sticks, then destroy the casket in the

watering trough. Then the dancing begins, and goes on until sunrise.

viola vonfi writes from Stamford, CT.

Photo by Sütő Zsolt

From Freedom Fighter to Industrialist: Nemegyei Bódog (Felix)

Erika Papp Faber

Suppression of the Hungarian Freedom Fight of 1848-49 resulted in the dispersal of Magyars as far as the New World. The adventurous life of this honvéd officer is Hungarian history of the time in miniature. His is also an early immigrant success story, as he eventually became the owner of a foundry and purveyor of mineral water in West Virginia

Hungary (including Transylvania), was still under Austrian sovereignty when he was born in Nagyszeben, Transylvania. So when Count Nemegyei Bódog joined the military, it was the Austrian corps of military engineers of which he became an officer. When the Hungarian Revolution of 1848 broke out (and eventually developed into a Freedom Fight), he rose rapidly through the ranks of the revolutionary forces.

Nemegyei took an active part in a number of battles, including that of Pákozd, and Kossuth himself appointed him to organize the troops of the Dunántúl region. In a short time, he had recruited a regiment of 2,400 men, three companies of cavalry and ten cannon. In January of 1849, he was ordered to march to relieve the beleaguered fortress of Eszék in the South. For some reason, Nemegyei proceeded instead to Zombor, which he gave up without a fight. The invading Serbs butchered masses of people. Consequently, he was brought before a military tribunal, but was acquitted.

The Hungarian forces were making headway, so Austria called on her ally Russia for help. After the Russian invasion of June 1849, Nemegyei was assigned to serve under General Dembinszky in Upper Hungary where, together with General Desseffy Arisztid, he directed the Hungarian troops. Then he was named to the general staff of the Middle-Tisza Army, a body of 26,000 men, and distinguished himself at the Battle of Tura. His promotion to lieutenant-colonel was ratified by Kossuth himself, although by then he was already in exile. Following the decisive defeat at Temesvár on August 9th, 1849, which ended the Freedom Fight, Nemegyei fled to Turkey. As a former officer in the Austrian army, he would certainly have faced court martial for having taken part in the uprising.

In 1851, Nemegyei arrived in New Orleans. He and several other Hungarian expatriates, including Kossuth's former secretary, were present when Kossuth gave his speech there on March 30th, 1851. They feared an attack on Kossuth's life, and stood ready to defend him if the need arose.

The Mexicans wanted to expedite the shipment of goods by building a railroad connecting the Atlantic and the Pacific. Nemegyei, with his engineering training, was hired by the Te-

huantepec Railroad Company of New Orleans to survey and map the Isthmus of Tehuantepec, the narrowest part of Mexico above the Yucatan peninsula. How long he stayed in that country is not clear, but by 1869, he was listed as the United States Consul in Tabasco, Mexico. He exported mahogany from there for some 20 years.

In the early 1870's, we find him working as a salesman for Hardman Furnace of Victoria, West Virginia. Lacking operating capital, the owner, George Hardman sold his business in 1877, including its reserves of iron ore, limestone and coal, to Count Felix de Nemegyei, as he became known here. He made repairs to the furnace, and changed the name of the

business, as well as the name of the town of Franklin, to Irondale. He hired another Hungarian freedom fighter, Strausz Sándor (Alexander), as superintendent of the iron works. Iron ore production increased from 10 to 30 tons a day, and Nemegyei built a rail spur to tie in with the Baltimore and Ohio Railroad's main line. There are records indicating that coal was also mined in the area between 1884 and 1892, and was either used for his furnace or sold.

A Wonderful Natural Product

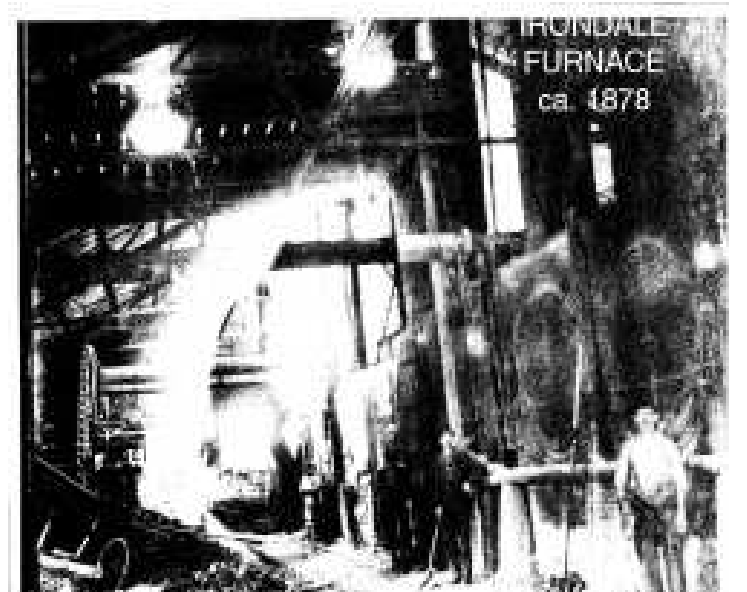
MAN-A-CEA SPRING WATER from West Virginia

One of the Most Wonderful Mineral Springs Known Ever Found Upon the Earth

A specific, the natural conditions of the water... It is a natural product of the earth... It is a natural product of the earth... It is a natural product of the earth...

The only Spring in the world showing a combination of ingredients of such therapeutic efficiency... It will keep pure and fresh indefinitely. A most grateful table beverage.

Kept in Quarts of a Gallon Capacity. It Has a Four Ounce and One Pound Size. Sold by... BEN H. CARTER, General Agent.

Ad in Therapeutic Monthly (date unknown) Photo submitted to the Appalachian Blacksmiths Association bulletin by Lew McDaniel

As in his native Transylvania which abounds in mineral springs, natural mineral water was found near his iron works, too, and a local doctor declared it to be therapeutic. With true *székely* ingenuity, Nemegeyi set up a bottling plant, using local glass sand to manufacture the gallon-sized bottles, which were then marketed as Man-A-Cea water and sold as far away as New York. In their heyday, Nemegeyi's enterprises employed 300 people. However, strikes and competition from larger blast furnaces eventually forced him to shut down the iron works. He continued to live on the income from the coal mine and sale of the mineral water.

Nemegeyi had married a doctor's daughter, Miss Elizabeth Young of Winchester, and they had a daughter named Adele and a son named Béla. Adele inherited the iron works after her father's death in Charlestown, West Virginia, in 1904, and she rented them out, but the company was not successful. She also sold some acreage and the mineral water enterprise. The son is said to have become "dissipated." What a sad ending to a promising industrial dynasty!

Count Felix (Bódog) de Nemegeyi is buried in the Historic Congressional Cemetery in Washington, D.C.

The photos and some of the information in this article were kindly provided by the Appalachian Blacksmiths Association and are used by permission.

Korhelyeves (Hangover soup)

This soup should be served after an all-night party, around dawn, because it is supposed to prevent a hangover.

10 oz smoked ham shank
(or 14oz smoked pork ribs)
10 oz sauerkraut
2 ½ tbs shortening
1 large onion
2 tsp sweet paprika
4 cups sauerkraut liquid
3 tbs flour
¾ cup sour cream
5 oz spicy sausage
Salt, pepper

Boil the meat until tender. Rinse the sauerkraut under cold running water, then drain and chop. Using half the shortening, sauté the finely diced onion until golden brown. Take the pan off the heat, and stir in the paprika, 1-2 tbs of water, and the sauerkraut.

Blend the sauerkraut liquid with some of the smoked meat stock to produce an acidic stock that is not too salty. Pour it over the sauerkraut. Dice the smoked meat and add it to the pan.

Bring it to a boil, and season with pepper. Using the rest of the shortening, add the flour and cook, stirring all the time, until the flour turns golden. Blend the roux into the soup, and stir well until it thickens. Add the sour cream, and bring the soup to the boil again. Finally add the sliced sausage. Add a little salt if necessary.

Korhelyeves

Did you know...

...that, although the Magyar Olympic team did not garner any medals at Sochi, there was an unusual way the Hungarians stood out?

Of all the national emblems used by the athletes of different countries, the Hungarian pin was the most sought-after? Going for \$25 per pin, it was in high demand because Hungarians are known to create fine pins of exquisite craftsmanship, produced by the national mint. They were in high demand at the London

Olympic Games in 2012 as well.

Kicsi a világ! - It's a small world

Olga Vallay Szokolay

During the huge Hungarian migration after the 1956 Revolution, the refugees were welcomed and soon employed in the United States. Most did not speak any English, thus, regardless of their original occupation, they started working in factories where language, or the lack of it, was no barrier.

One day in the late 1950's, one of these Hungarian refugees worked in a manufacturing plant in Cleveland, Ohio, the city once considered the "second largest city" of Hungary due to the pre-WW I mass exodus. He was working diligently with some tools when all of a sudden he hit his finger with the hammer. As a spontaneous response, he uttered a juicy Hungarian string of curses.... Immediately, his large black co-worker turned to him with a big smile and huge hug: "Miért nem mondta, hogy maga is magyar?" - in clear Hungarian. (Why didn't you say that you were Hungarian too?)

The "white Hungarian", still nursing his finger, was totally taken aback, and said: "Én az vagyok, de maga honnan tud magyarul?" (I am, but how come you speak the language?) Thereupon the "black Hungarian" explained that, as an orphan, he had been adopted and raised by a Hungarian couple in town and considered Magyar his mother-tongue...

Sing-Along, Hungarian Style

Usually, a choir director chooses the various pieces of a program which the choir then performs. In this case, the choir members themselves – and everyone else too – can help choose the program. It's called "From a Thousand Throats", and will be compiled from the most frequently suggested folk songs.

A Hungarian World Festival will be held in Budapest from May 18 - 25, 2014. On Saturday the 24th, the seventh day of the program series, they will hold a gala concert at the great stage of Világfalu (World-village) where the 10 most popular folk songs will be presented by one thousand singers from around the world.

The organizers are soliciting suggestions. You may send your three choices to mail@vilagklub.com by March 30, 2014.

Everyone is invited to participate and, eventually, sing along!

OVS+EPF

Photos of the 61st Café Budapest Ball

Magyar News Online

242 Kings Hwy Cut-off
Fairfield, CT 06824

www.magyarnews.org

Editor: Erika Papp Faber

Founder, Editor and Publisher
Emeritus: Joseph F. Balogh

Editorial Board:

Eliz Kakas, Judith Paolini
Martha Matus Schipul
Paul Soos, Joseph Ull,
Olga Vallay Szokolay
Steve Jakab, Éva Wajda

Webmaster: Karolina Szabo
Assistant Webmaster:
Zsuzsa Lengyel